

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Matthaei Tympii Aureum Specvlvm Principvm,
Consiliariorvm Ivdicvm, Consvlvm, Senatorvm, Et Aliorvm
Magistratvvm Cvm Ecclesiasticorum tum Politicorum
omnium**

Tympe, Matthäus

Coloniae Agrippinae, 1617

4 Ædificijs necessarijs vrbes exornare, & collapsa instaurare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52641)

dum alienum arare, & familiarem (genitale aruum vxoris, vt ait poeta) incultum deserere. Fufius de his signo 27. & par. 2. signo 31. nec non in Theatro historico.

SIGNVM IV.

Splendidi-
res facere
vrbes ad-
ficijs & ar-
tificijs,

AEDIFICIIS NOVIS (NON SVPER-
fluis, sed necessarijs) vrbes (nō rura) exornare, ma-
ximè eas, quæ per se surgere non possunt, conuertē-
do priuatas (nō publicas,) pecunias ad publicū
bonum, & patria ornamentū, nec quæ adifi-
cia publica sumptibus alij magnis exci-
tarunt intercidere pati.

1. **A**ugustus Caesar urbem inundationibus &
incēdijs obnoxiam adeo excoluit, vt iu-
resit gloriatus $\lambda\theta\lambda\upsilon\epsilon\alpha\mu$ (marmoream) se relin-
quere, quam $\gamma\epsilon\iota\upsilon\epsilon\alpha\mu$ (lateritiam) accepisset. Tu-
tam verò, quantum prouideri humana ratione
potuisset, tiam in posterū præstitit: Hæc enim ma-
teria ædium incendiū concipere facile non po-
tuit. ipse tamen habitauit ædibus modicis, & ne-
que laxitate neq; cultu conspicuis. Sab. li. i. Enn.
7. Suet. c. 72.

2. **Tiberius** Imp. multa restituit in vrbe ædificia
quæ corruerant, nullumq; profus sibi vendi-
cauit, sed eis reddidit nomina eorum, à quibus
ædificari coepta essent. Etiam ab Augusto incho-
ata ad fastigium perduxit, Augustique nomen
ijs inscripsit. Dio li. 57.

B 2

3. Hero-

3. *Herodes Rex Iud.* plurimas vrbes adiuuit, aut exstructis publicis operibus, aut sicubi incoepata pendebant (propter inopiam) pecunijs in abolitionem eorum erogatis. Ioseph. li. 16. cap. 9. antiq. & lib. 1. ca. 16. bel. Iud.
4. *Arnulfus Caesar,* urbem Ratisbonam vel Reginoburgum, metropolim Bauariæ summè dilexit, atque cum incendio esset defœdata, eius muros ampliavit, ædes adornauit, & coenobium S. Emerani censuis annis locupletauit & auxit. Cuspin.
5. *Constantinus Imp.* cum vetera ædificia Constantinopoli augustiora in omnibus reddidisset, & noua longè ampliora erexisset, carcerem tamen, ut se habebat, humilem atque depressum, paucorum hominum capacem, nullo auctum ad ditamento, reliquit. Idem Drepanum oppidum, in quo genitus erat, egregiè amplificauit, & Helenopolim in matris honorem cognominauit, ut Pius II. Pont. Corsinianum incunabulum suum in ciuitatem redegit, & nomine suo Pientiam fecit. Extat eiusdem Constantini constitutio: Si quis ciuitate spoliata ornatum, hoc est, marmora vel columnas ad rura transtulerit, priuetur ea possessione. li. 6. C. de ædif. priu.
6. Decet Magistratum ingentia opera publica, eodem quo exstructa sunt animo, ab interitu vindicare, vetustate vel iniuria temporum lapsa instaurare, & facta tecta tueri. (Muta quidè sunt illa, & anima carent, sentire tamen & lætari videntur quòd niteant, quòd frequententur &c. Plin. Paneg.) Nequaquam autem decet eum falso ædificationis operum publicorum prætextu publicas pecunias corrådere, aut superfluis exstructionibus

tionibus populi odium excitare. *Vespasianus* Imp. per totum imperij tempus nihil habuit antiquius quàm prope afflictam nutatèmq; Remp. primò stabilire, deinde & ornare. Quin restitutionem Capitolij aggressus, ruderibus, purgadis manus primus admouit; ac suo collo quædam extulit. Suet. ca. 8. & 17.

7. *Traianus*, licet parcus in ædificando priuatum, publicè tamen magnificus fuit, tot tantaque locis opportunis exstruxit, vt orbem terrarum, teste Eutropio, ædificasse videatur. Plin. p. 1.

8. *Domitianus* plurima & amplissima opera incendio absumpta restituit. Suet. c. 5.

9. *Septimius Seuerus*, Romæ omnes ædes publicas, quæ vitio temporum labebantur, instaurauit, nusquam prope suo nomine adscripto, seruatis tamen vbique titulis conditorum. Spartianus. Vtinam hæc obseruarent omnes vrbiu conditores, sed custodes.

10. *Alexander Seuerus*, opera veterum Principum instaurauit, & maximè pontes omnes quos Traianus fecerat, aliquos etiam novos fecit, sed instauratis Traiani nomen reseruauit. Lamprid.

11. Quàm diligens fuerit Tiberius I I. in antiquorum Principum ædificijs operibusque publicis instauradis, ipse faretur ad Sabinianum apud Cassiod. 1. var. ep. 25. & 4. ep. 30. hisce verbis: *Quorum (Principum) fabricis dedimus longissimam iuuentutem, vt pristina nouitate reluceant, que iam fuerant vetustosa senectute fuscata.*

12. *Alphonfus* Aragonum Rex infinitas propè vrbes, oppida, arces, terræmotu concussas & laceras

laceras sumptu ac diligentia incredibili instaurauit, ac demum Neapoli Regiam (cui Nouo caastro fuit nomen) à fundamentis euerfam, munitiorem longè ac splendidiorem quàm antea, erexit. AENEAS PICCOL. de regno Neap. c. 60.

13. *Henricus IV. Gallia* Rex locum suum natalitium multis magnisque ædificijs & basilicis ornauit & amplificauit, in eoque Vniuersitatem constituit.

14. Vtinam in omni Rep. magistri operum circumspicerent, ne ædificia & itinera ciuitatũ ruinosã aut indecora fierent. vtinam muros & rurelque ciuitatum diligenter firmarent. *Nehemi* ideo curauit multa diligentia, accepta potestate ab Artaxerxe. restitui & reedificari muros Hierusalem, ne illa ciuitas esset in opprobrium inimicis. *Nehem. 2. c. 2. v. 17.* Et cum Sanaballat impedire velle opus, populus vna manu portabat onera vel ædificabat, altera tenebat gladium, paratus ad repulsionem inimicorum, qui impedire opus decreuerat. vtinam etiam Magistratus omnes vias stratas diligenter conseruarent & resisterent, & ab his, quæ viatoribus obesse possunt, repurgarent: idcirco enim maximè vestigalia illis dantur. at planum & expeditum sit iter, & (à latronibus & prædonibus) securum, nihilque clausum, foetidum, alioque modo noxium, habeat. consule Annales Baronij an.

Christi 330. & Progym. Pontani Vol. 3 par. 2.